Súd:	Okresný súd Bratislava II
Spisová značka:	15C/337/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8715206301
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Oľga Nižňanská
ECLI:	ECLI:SK:OSBA2:2017:8715206301.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Oľgou Nižňanskou, v právnej veci žalobcov: 1. O. D., L.. XX.X.XXXX, G. XX E. O., M. D., 2. T. D., L.. X.X.XXXX, G. XX E. O., M. D., 3. J. Š., L.. X.X.XXXX, X. C. X E. O., M. D., všetci zastúpení: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie s. Egídia 93 v Poprade, proti žalovaným: 1. Slovenská kancelária poisťovateľov, Trnavská cesta 82 v Bratislave, IČO : 36 062 235, zastúpená: MGA IURIS, s.r.o., Pri starej prachárni 10 v Bratislave, 2. P. B., L.. X.X.XXXX, B. L. XX E. O., M. D., o 60.000 € s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v I. rade 10.000 €, žalobcovi v 2.rade 5.000 € a žalobkyni v 3.rade 5.000 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšku súd žalobu z a m i e t a.

Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v 1., 2. a 3.rade spoločne a nerozdielne náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v 1., 2. a 3. rade sa žalobou podanou na súd 22.5.2015 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej v 1. rade 20.000 €, žalobcovi v 2. rade 20.000 € a žalobkyni v 3. rade 20.000 a zaviazal ich na náhradu trov konania.

2. Žalobu zdôvodnili tým, že žalovaný v 2. rade dňa 23.5.2012 spôsobil ako vodič motorového vozidla zn. AUDI A6, EČV: O. XXX J. dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k usmrteniu M. D., ktorý bol manželom žalobkyne v 1.rade a otcom žalobcov v 2. a 3. rade.

3. Šetrením v evidencii povinného zmluvného poistenia bolo zistené, že vozidlo nemalo ku dňu nehody uzatvorenú poistnú zmluvu. Z uvedeného dôvodu bola ako žalovaná v 1. rade označená Slovenská kancelária poisťovateľov.

4. Žalovaný v 2. rade bol rozsudkom Okresného súdu v Rožňave pod sp. zn. 3T/7/2013 zo dňa 13.3.2013 uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 36 mesiacov s podmienečným odkladom v trvaní 5 rokov.

5. Nezmyselná a bezdôvodná smrť manžela a otca rodinu hlboko zasiahla a nechala po ňom prázdne miesto. M. D. sa o rodinu vždy vzorne staral a zabezpečil jej slušný život.

6. Žalobcovia si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám.

7. Žalovaný v 1. rade v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 12.6.2015 žiadal žalobu zamietnuť. Uviedol, že nemajetková ujma spôsobená osobám pozostalým po obetiach dopravných nehôd nie je krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Opak nevyplýva ani z európskej úpravy poistenia zodpovednosti. Smernice, týkajúce sa poistenia zodpovednosti žiadnym spôsobom neupravujú zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, táto nepodlieha harmonizácii a zostáva v pôsobnosti členských štátov.

8. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch osobám pozostalým po obetiach dopravných nehôd nie je nárokom zo zodpovednosti za škodu. Medzi pojmami škoda a nemajetková ujma nie je obsahová ani pojmová blízkosť. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv je upravená v 1.časti Občianskeho zákonníka . Právo na ochranu osobnosti predstavuje absolútne nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody je upravené v § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka , má relatívnu a majetkovú povahu.

9. Nárok pozostalých po obetiach dopravných nehôd neupravuje ani zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení. Nič na tom nemení ani rozsudok ESD vo veci Y.. V tomto rozhodnutí súdny dvor nepodával výklad vnútroštátneho práva, nakoľko mu takáto právomoc v konaniach o prejudiciálnych otázkach nepatrí. Súdny dvor rozhodol, že <<..povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej...>>

10. Žalovaný v 2. rade pri výsluchu pred dožiadaným súdom Košice I. uviedol, že neuznáva nárok žalobcov z dôvodu, že poškodený mal podiel na dopravnej nehode a to tým, že vstúpil na vozovku bez toho, aby sa pozrel, či nejde auto. Bol tiež pod vplyvom alkoholu, teda jeho reakcie boli iné. Ak by počkal, kým autobus odíde a pozrel sa , k nehode nemuselo dôjsť. Chodci síce majú na prechode prednosť, ale nemôžu naň vstúpiť , ak im hrozí nebezpečenstvo. Suma, ktorú žalobcovia požadujú, nie je adekvátna, nakoľko je potrebné vziať do úvahy aj podiel poškodeného na dopravnej nehode.

11. Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom strán sporu, oboznámil sa s obsahom spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový stav veci:

12. Z rozsudku Okresného súdu v Rožňave zo dňa 13.3.2013 pod č.k. 3T/7/2013-464 súd zistil, že žalovaný v 2.rade bol uznaný za vinného, že dňa 23.5.2012 riadil osobné motorové vozidlo v rýchlosti najmenej 81 km/hod., pred dopravnými značkami vodorovne aj zvisle označeným priechodom pre chodcov, za súčasného obchádzania autobusu, stojaceho na vyznačenej autobusovej zastávke pred priechodom pre chodcov a za predbiehania najmenej dvoch za sebou idúcich motorových vozidiel, ktoré taktiež obchádzali tento autobus a zároveň dávali prednosť chodcom prechádzajúcim cez priechod pre chodcov, prešiel do protismeru, kde pravou prednou časťou vozidla zrazil na priechode pre chodcov sprava doľava prechádzajúceho M. D., ktorý utrpel ťažké mozgovo-lebečné poranenia, na následky ktorých po prevoze do nemocnice ešte toho istého dňa zomrel, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1,2 písm. a/ Trestného zákona a súd ho odsúdil na trest odňatia slobody v trvaní 36 mesiacov, s podmienečným odkladom s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní 48 mesiacov. Z odôvodnenia rozsudku tiež vyplýva, že poškodený bol v čase nehody v stave podnapitosti, čo bolo konštatované znalcom. Zo súdnoznaleckého hľadiska došlo v dôsledku tejto skutočnosti k ovplyvneniu myslenia, uvažovania a konania, so zvýšením sebavedomia, znížením zdržanlivosti, pocitom uvoľnenia až eufórie, podceňovaním prípadnej nebezpečnosti dopravnej situácie, v psychickej sfére došlo k oslabeniu vnímania a zníženiu pozornosti, v psychosomatickej sfére mohlo dôjsť k poruchám priestorového videnia, orientácie, jemných pohybových funkcií a tým aj zníženiu schopnosti správne a včas sa vyhnúť hroziacemu nebezpečenstvu v cestnej premávke. Na základe uvedeného mohlo dôjsť k tomu, že periférnym videním, aj inými zmyslami (napr. sluch), ktoré mohli byť negatívne ovplyvnené požitím etylalkoholom, nezachytil približujúce sa auto, čiže si nemusel všimnúť prichádzajúce motorové vozidlo. Z toho vyplýva, že nemohol bezpečne prejsť cez priechod pre chodcov na druhú stranu cesty.

13. PZ žalobcov k námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v 1.rade poukázala na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci C-22/12, z výkladu ktorého vyplýva, že nemajetkovú ujmu je poisťovateľ prevádzky motorového vozidla povinný uhradiť aj v tom prípade, že táto nie je v Zákone o povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel výslovným spôsobom upravená. Opačný výklad by poškodil nielen osoby, ktoré majú tento nárok, ale aj osoby, ktoré majú uzatvorené povinné zmluvné poistenie. Osoba, ktorá má uzavreté PZP legitímne očakáva , že v prípade, ak prevádzkou vozidla vznikne škoda, alebo iný nárok tretej osoby, nebude povinná tento nárok uspokojiť sama, ale poisťovateľ.
Znevýhodnené by boli a oprávnené osoby, ktoré by sa nároku voči prevádzkovateľovi nemohli domáhať či už z dôvodu jeho insolventnosti, alebo úmrtia. PZ žalobcov trvala na tom, že medzi škody, ktoré poisťovne musia hradiť patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu vnútroštátne právo upravuje. K výške náhrady nemajetkovej ujmy poukázala na režim odškodnenia pozostalých upravený v zákone o sociálnom zabezpečení.

14. Žalobca v 2. rade poukázal na to, že jeho nebohý otec bol oporou celej rodine. Pomáhal im nielen po emočnej, ale i materiálnej stránke. Aj keď mal 70 rokov, stále pracoval, aj v osudný deň išiel do práce, kde robil strážnika. Keď svojej matke oznámil, čo sa stalo, zrútila sa. Celá rodina od tej doby pociťuje stratu po každej stránke, otec im chýba, svojimi radami svojou prítomnosťou, tým, že držal celú rodinu pokope. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vzali do úvahy aj skutočnosť, že otec bol pod vplyvom alkoholu. V trestnom konaní si jej náhradu neuplatnili.

15. Žalobkyňa v 3.rade potvrdila, že od smrti otca má jej matka psychické problémy. Podľa lekárskeho nálezu psychiatra matka nie je schopná výsluchu pred súdom. Ona sama mala zdravotné problémy, pri ktorých jej obaja rodičia veľmi pomáhali, navštevovali ju, boli jej oporou. Od smrti otca ťažko znáša akýkoľvek stres, pravidelne berie lieky. Otec chýba celej rodine, aj jej deťom.

16. Z Lekárskeho nálezu Neštátnej psychiatrickej ambulancie C.. I. T. zo dňa 25.2.2016 vyplýva, že žalobkyňa v 1.rade je v starostlivosti psychiatra pre stratu manžela, s ktorou sa doteraz nevyrovnala. Nevie na neho zabudnúť, nevie sa s jeho smrťou zmieriť. Myslela si, že čas všetko zahojí, ale nestalo sa tak. Stále ho vidí, predstavuje si, aké by to bolo, keby ešte žil. Nemá dobrý život, nechce sa jej žiť. Keby nechodila do kostola, niečo by si urobila, často myslí na smrť. Ťažko zaspáva, keď jej niekto spomenie manžela, rozplače sa. Je depresívna aj napriek liečbe. V závere Nálezu ošetrujúci lekár neodporúča, aby sa zúčastnila súdneho pojednávania, ktoré sa týka smrti jej manžela.

17. Žalovaný v 1. rade podal na súd dňa 1.6.2016 písomné podanie, v ktorom poukázal na rozsudok NS SR zo dňa 31.3.2016 pod sp. zn. 3Cdo 301/2012. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitimácie poisťovne s poukazom na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že povinným zmluvným poistením je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd nevzhliadol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí SD rozsudkom C-22/12 vo veci T. Y. proti O. G. a J. Y.. SD v rozhodnutí iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerať.

18. PZ žalobcov na poslednom nariadenom pojednávaní poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 16.10.2016 pod sp. zn. 666/2016, ktoré sa zaoberalo problematikou pasívnej vecnej legitimácie poisťovní s takým záverom, že táto legitimácia je daná. Predložil článok, z ktorého vyplýva, že ÚS SR sa zaoberal aj závermi rozsudku NS SR pod sp. zn. 3Cdo/301/2012 s rovnakým výsledkom.

19. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

20. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

21. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu, zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

22. Podľa § 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZoPZP), tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária").

23. Podľa § 4 ods. 1 ZoPZP poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

24. Podľa § 4 ods. 2 ZoPZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením lebo stratou veci
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatnení nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poistné plnenie
d) ušlého zisku

25. Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

26. Podľa § 24 ods. 2 písm. b) ZoPZP kancelária poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

27. Podľa § 24 ods. 3 ZoPZP poškodený má právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona.

28. Podľa § 24 ods. 5 veta prvá ZoPZP kancelária poskytuje poistné plnenie podľa ods. 2 za rovnakých podmienok, za akých poskytuje poistné plnenie poisťovateľ podľa tohto zákona.

29. Podľa § 24 ods. 7 ZoPZP kancelária má právo proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa ods. 2 písm. a), b), f) a g), na náhradu toho, čo za neho plnila.

30. V prejednávanej veci si blízke osoby poškodeného M. D., ktorý zomrel na následky dopravnej nehody zavinenej žalovaným v 2.rade, uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za psychickú traumu spôsobenú im smrťou blízkeho človeka.

31. Konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie väzieb členov rodinného vzťahu stratou blízkej osoby je nepochybne konaním, ktoré nesie znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Ide o zásah do ich života a zdravia.

32. Vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že dopravná nehoda, ktorej následkom bola smrť M. D., manžela žalobkyne v 1.rade a otca žalobcov v 2. a 3.rade sa stala, že ju zavinil žalovaný v 2.rade a že žalovaný v 2.rade nemal v čase tohto skutku uzatvorené poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým nehodu spôsobil. Tieto skutočnosti neboli žalovanými sporované.

33. Žalovaný v 1.rade ale sporoval skutočnosť, že nemajetková ujma spôsobená osobám pozostalým po obetiach dopravných nehôd nie je krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a nie je nárokom zo zodpovednosti za škodu, a to ani podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Opak podľa neho nevyplýva ani z európskej úpravy poistenia zodpovednosti.

Poukázal najmä na rozsudok NS SR pod sp. zn. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016. Namietol svoju pasívnu vecnú legitimáciu v spore.

34. Naproti tomu žalobcovia poukázali na rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) vo veci T. Y. proti O. G., J. Y., pod sp.zn. C-22/12 a tiež na aktuálnu judikatúru Ústavného súdu SR k danej problematike, najmä na uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 16.10.2016 pod sp. zn. III.ÚS 666/2016.

35. Rozhodnutie tunajšieho súdu, ktorým súd priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy sa opiera najmä o toto citované uznesenie Ústavného súdu SR (ÚS sa danej problematike venoval aj v niektorých svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. III.ÚS 646/2015, III. ÚS 645/2015, I.ÚS 206/2015, I.ÚS 474/2016), pretože v ňom sa ústavný súd zaoberal všetkými aj v tomto spore rozhodnými námietkami sťažovateľov (rôznych poisťovateľov) a tieto sťažnosti odmietol. Tunajší súd z odôvodnenia uznesenia vo veci sťažnosti Kooperativa poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, pod sp. zn. III.ÚS 666/2016, upriamuje pozornosť na nasledovné riešenie námietok, s ktorým sa tunajší súd stotožňuje:

36. <<...Podľa čl. 7 ods. 2 ústavy, SR môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky...za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu unijného tvorcu...povinnosťou vnútroštátneho slovenského súdu nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov...okrem vnútroštátneho zákonodarcu, ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do Európskej únie nebolo možné ani len predpokladať, je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj únijný tvorca...práve smernice, ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú na rozdiel od nariadení typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch...podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ,smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom...štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarca. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc...nepriamy účinok smerníc Súdny dvor konkrétnejšie objasnil vo veci G. a ďalší (C-397/01 až 403/01)...vnútroštátny súd je povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou.>>

37. << ...Súdny dvor v rozsudku C-22/12 zaujal jednoznačný názor, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24.apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.mája 2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14.mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej>>.

38. << Právna veta sformulovaná Súdnym dvorom ako odpoveď na prejudiciálnu otázku je zopakovaním textu obsiahnutého v bode 59 odôvodnenia predmetného rozsudku. Pred týmto textom Súdny dvor uviedol, že členské štáty majú teda zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách uvedených v čl. 1 ods. 2 druhej smernice. V bode 56 uviedol, že v prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Y. a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca...tento záver nemôže spochybniť ani okolnosť

predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova...ústavný súd konštatuje, že úlohou okresného aj krajského súdu pri rozhodovaní sporu bolo jednoznačne ustáliť, či extenzívny výklad pojmu "škoda", použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení bude viesť k aplikácii práva contra legem
alebo či, naopak umožňuje zmysluplne zahrnúť pod zákonnú terminológiu aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti...krajský i okresný súd sa priklonili k druhej z vymenovaných možností a ústavný súd to nepovažuje za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti.>>

39. K rozsudku NS SR pod sp. zn. 3Cdo 301/2012 ústavný súd uviedol, že: << ... nemá dôvod odchýliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku NS SR z 31.marca 2016 vo veci pod sp. zn. 3Cdo 301/2012...>> Predmetné rozhodnutie NS SR bolo výsledkom dovolacieho prieskumu podľa §238 ods. 3 O.s.p. NS SR mal odpovedať na otázky zásadného právneho významu, riešil výlučne problematiku aplikácie priameho účinku smernice a nebol nútený vyjadriť sa k otázke prípustnosti extenzívneho eurokonformného výkladu pojmu "škoda na zdraví", v snahe rešpektovať účel a ciele smernice.

40. Ústavný súd poukázal na účelovosť interpretačnej snahy sťažovateľa v relácii k dovetku "výrokovej" časti rozsudku Y.. Nemožno súhlasiť s názorom sťažovateľa, že náhrada nemajetkovej ujmy môže byť poistne krytá iba v prípade, ak je súčasťou právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel. Predmetom prejudiciálneho konania bola otázka, či možno vo svetle smerníc zmysluplne zahrnúť poistné krytie na účely ZoPZP aj náhradu nemajetkovej ujmy. Ak by bola náhrada nemajetkovej ujmy expressis verbis súčasťou jednotlivých nárokov (§ 4 ods. 2 ZoPZP), ktoré je poisťovateľ povinný uhradiť, zjavne by vôbec nebol daný dôvod na to, aby vnútroštátny súd požiadal v tomto smere Súdny dvor EÚ o výklad relevantných článkov smerníc.
41. Aj podľa názoru tunajšieho súdu požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného v 1.rade a teda žalovaný v 1.rade je pasívne vecne legitimovaným subjektom v tomto súdnom spore. Rovnako je pasívne vecne legitimovaným subjektom aj žalovaný v 2.rade ako prevádzkovateľ (vodič) motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda, pretože porušil dôležitú povinnosť danú mu zákonom o pravidlách cestnej premávky a svojim nedbanlivostným konaním spôsobil závažný následok, postihnuteľný normami trestného práva.

42. Pojem "škoda" je potrebné v zmysle vyššie uvedených záverov ÚS SR vykladať eurokonformne. Právne významný v danej veci je rozsudok ESD C-22/12 vo veci Y. a odkaz na prijatých 5 európskych smerníc týkajúcich sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, v roku 2009 konsolidovaných smernicou 2009/103. K námietke žalovaného v 1.rade, že smernice nemajú priamy účinok a pre svoju záväznosť voči fyzickým a právnickým osobám vyžadujú transponovanie do vnútroštátneho právneho poriadku súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva EÚ pre národným poriadkom . Aj v prípade, ak sa na právny prípad aplikuje vnútroštátna norma, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom EÚ (tzv. nepriamy účinok smerníc). Z bodu 55 rozsudku vo veci Y. vyplýva, že pojem škody je treba vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých po obeti dopravnej nehody, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život. ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o "škode z dôvodu nemajetkovej ujmy". Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu. K takémuto poňatiu škody sa hlásia aj princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú, alebo nemajetkovú ujmu zákonom chránených záujmov. V bode 56 rozsudku ESD skonštatoval, že ustanovenia § 11 a 13 Občianskeho zákonníka sú tým požadovaným "vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu".

43. Tunajší súd konštatuje, že smrť blízkeho človeka je nepochybne ujmou - škodou na zdraví prejavujúcou sa v psychickej oblasti pozostalých. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa v 1.rade - manželka usmrteného M. D. sa po oznámení tejto udalosti psychicky zrútila. Odvtedy je v trvalej

liečbe psychiatra, trpí depresívnou poruchou a napriek užívaniu liekov má pretrvávajúce samovražedné myšlienky. Tieto následky nezmiernil ani čas, ktorý od tragickej udalosti uplynul. V prípade žalobcov v 2. a 3.rade nastala smrťou otca ničím nenahraditeľná strata jedného z rodičov. Každodenné bolestné spomienky sú umocnené prežívaním trápenia ich matky. Súd preto rozhodol, že žalobcom prináleží náhrada nemajetkovej ujmy.

44. Pri stanovení jej výšky súd prihliadol na zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, na základe ktorého ak bola násilným trestným činom spôsobená smrť, odškodnenie tvorí 50 násobok minimálnej mzdy. Minimálna mzda v roku 2012 tvorí sumu 327,20 €x50=16.360 €. Túto hranicu súd zobral ako maximálne prípustnú výšku nemajetkovej ujmy. Ďalej súd prihliadol aj na spoluzavinenie na dopravnej nehode zo strany zomrelého M. D., ktorý bol v čase nehody v stave podnapitosti, čo bolo konštatované vo vyššie citovanom Lekárskom posudku vypracovanom v prebiehajúcom trestnom konaní. Spoluzavinenie súd ustálil na 50%. Niet pochýb v tom, že žalovaný v 2.rade bol v trestnom konaní uznaný za vinného a bol mu uložený primeraný trest. Prečin usmrtenia spáchal z hrubej nedbanlivosti za súčasného porušenia dopravných predpisov. V zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby škode či už majetkovej, alebo aj škode na zdraví , mohol predísť. V tomto prípade zomrelý M. D. svoju povinnosť zanedbal a napriek tomu, že išiel do práce, kde robil strážnika, bol pod vplyvom alkoholu. Tým vedome znížil svoju schopnosť reálneho vnímania dopravnej situácie , nevenoval jej dostatočnú pozornosť a zanedbal, že aj po priechode pre chodcov môže prejsť len v tom prípade, ak nebude ohrozená jeho bezpečnosť.

45. Žalobcovia žiadali priznať náhradu nemajetkovej ujmy v sume každému po 20.000 €. Túto sumu súd s prihliadnutím na spoluzavinenie znížil o 50%, teda na sumu 10.000 €, ktorú žalobkyni v 1.rade aj priznal s poukazom na skutočnosť, že stratila životného partnera a tento násilný zásah jej preukázateľne spôsobil depresívnu poruchu osobnosti, ktorá pretrváva. Strata životného partnera je nepochybne stratou pomoci (aj finančnej) a podpory, s následnou nemožnosťou vo veku žalobkyne (v čase nehody mala 70 rokov), túto plnohodnotne nahradiť. Žalobcovi v 2.rade a žalobkyni v 3.rade súd náhradu nemajetkovej ujmy znížil o ďalších 50%, nakoľko v konaní neprodukovali žiadny dôkaz, ktorým by preukázali (ako žalobkyňa v 1.rade), že strata otca zanechala vážne následky na ich zdraví, prípadne, že sa im zdravie zhoršilo v príčinnej súvislosti s touto udalosťou. Žalobcovia v 2. a 3.rade majú vlastné rodiny, teda je dôvodný predpoklad, že im bude z ich strany poskytnutá adekvátna pomoc pri vyrovnaní sa s touto stratou. Okrem toho sú obaja v produktívnom veku, teda neboli na materiálnu pomoc svojho otca odkázaní. Súd im z vyššie uvedených dôvodov priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume po 5.000 €. Priznaním tejto zníženej sumy (oproti žalobkyni v 1.rade) súd nebagatelizuje citový vzťah žalobcu v 2.rade a žalobkyne v 3.rade k zomrelému rodičovi, výška nemajetkovej ujmy hoc ponechaná na úvahu súdu, však nemôže byť svojvôľou a musí vychádzať z určitých preukázaných skutočností a súvislostí, ktoré umožňujú jej posúdenie.

46. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za stratu života blízkeho človeka, pretože túto stratu nie je možné ničím nahradiť. Slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy v citovej oblasti a je aj určitou satisfakciou za násilné pretrhnutie rodinných väzieb.

47. Na základe vyššie uvedených skutkových záverov a citovaných právnych predpisov, judikatúry ESD a ÚS SR, bolo rozhodnuté v znení, ako je uvedené vo výrokovej časti tohoto rozsudku.

48. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. s použitím čl. 4 ods. 2 C.s.p. Súd zvolil normu, ktorá platila za účinnosti predchádzajúceho súdneho poriadku (§ 142 ods. 3 O.s.p.) a priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100%, pretože výška nemajetkovej ujmy bola ponechaná na úvahe súdu.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje (§ 362 ods. 1 C.s.p.).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) .

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 C.s.p.).

V zmysle § 363 C.s.p. sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 1, 2 a 3 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).

Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len "oprávnený"). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 1, 2 Exekučného poriadku).